

לפני חודש הועלתה ההצעה לראשונה בכנסת. להלן מתפרסמת ההצעה המלאה

בפעם הראשונה הושמע בפומבי רעיון הגבולהמבוצר עליידי אורי אבנרי, בעת הדיון על פעולת-סמוע בכנסת. כאשר הוא גינה את הפעולה כבלתייעילה ומזיקה, שופע עליידי קריאות-ביניים: "מה אתה מציע?" "איזו תשובה יש לך?"

על כך ענה אבנרי: "אני סבור שיש להגביר, וש אפשר להגביר, את ההגנה הסטאטית... גדרות מחושמלות, מוקוש, פיטרול לאורך אזורי-המיקוש והמצאות חדשות, שאין טעם להרחיב עליהן את הדיבור כאן... הייתי מציע לממשלת ישראל להעלות בפני הכנסת תוכנית מגובשת להציעה בין שני הצדדים, לאורך גבולותינו, ושהעולם יישא בהוצאות." (העולם הזה 1525). הצעה זו נתקבלה באותו רגע בלעג כללי ובקריאות-ביניים נרגזות. הברייהכנסת לא יכלו לדעת כי בצורה זו, ללא כוונה מוקדמת, גילה אבנרי תוכנית המתגבשת בחוג יועציו הבטחוניים מזה זמן רב, תוך דיון של חודשים.

בינתיים היכה רעיון זה גלים בעולם ובצמרת המדינה, והוא התחיל לחדור גם לכותרות העתונים. לכן מוצא "העולם הזה" לנכון לפרסם, להלן, בפעם הראשונה, את התוכנית המגובשת אשר עובדה עליידי יועציו הבטחוניים.

רעיון הגבולהמבוצר אינו חדש. הוא עתיק כדברי ימי המלחמות. גם בארץ-ישראל עצמה היו תקופות רבות בהן היה חלק מן הגבול, או הגבול כולו, מוגן במערכת ביצורים מסועפת.

מלכי ישראל, הרומאים, הביזנטים — כולם הקדישו מחשבה לאי-מעטה לבעיה זו, כדי להגן על הארץ מפני תוקפים. בין השאר ביקשו להגן על האזורים החקלאיים מפני ההסתננות המתמדת של שבטי המידבר, שתקפו את הכפרים לשם שוד, מאז שחר ההיסטוריה. ממלכת הצלבנים, ששלטה בחלקים מן הארץ במשך 200 שנה, הקדישה מרץ עצום לביצורים. מיבצרי הצלבנים, שנועדו לחסום את הגבול בפני מסתננים וצבאות כאחד, עודם משמשים גלעד לתקופה סוערת זו.

הדוגמה האחרונה ניתנה עליידי הבריטים. בימי המרד הערבי של 1936-39 התקינו הבריטים גדר רצופה לאורך הגבול הצפוני של הארץ, כדי לחסום את הדרך בפני לוחמים מן התוף, שביקשו לתגבר את היחידות הלוחמות הערביות (שנקראו, בלשון היישוב של אז, "הכנופיות").

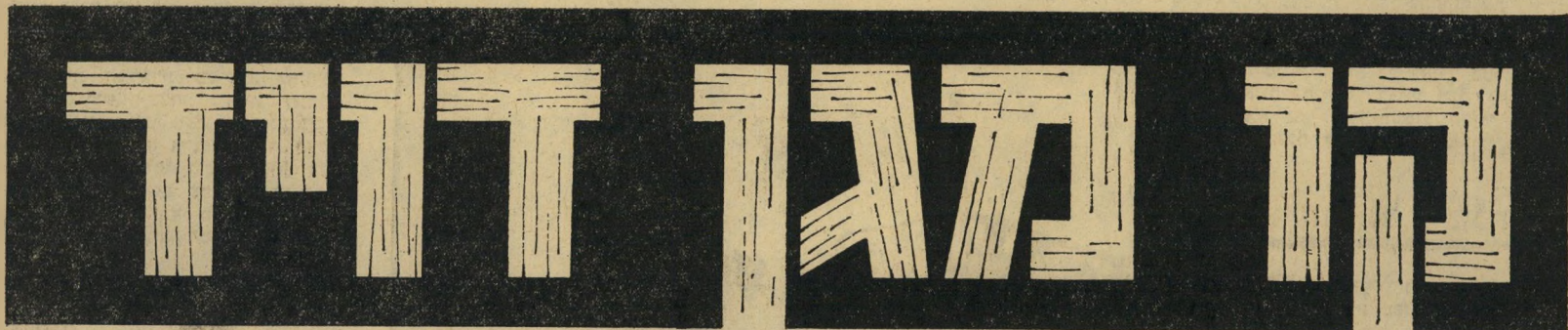
גדר זו, שנקראה על שם הקצין הבריטי טגארט (שתיכנן גם את מיבצרי-המישטרה הקרויים על שמו) לא הוכיחה את יעילותה, כי הבריטים לא היו מסוגלים להגן עליה. זהו העוקץ של כל שיטת-ביצורים. לביצורים יש ערך רק אם הם מוגנים עליידי כוח יעיל. שום ביצורים אינם מחסום לכשעצמם. הם משמשים רק כלי בידי כוח חוסם.

במלחמת-העולם הראשונה קפאו זה מול זה שני צבאות אדירים משני עברי מיתרסים

חיל-הפרשים האווירי של ארה"ב בפעולה

"מלחמת-הבוק" (הנאצית). ויש ששיטות ההגנה גוברות, זמנית, על שיטות ההתקפה (כמו גדר-התיל והמקלע של מלחמת-העולם הראשונה).

כשנים האחרונות פותחו שני מכשירים נבאיים, העשויים לתת להגנה יתרון מכריע בתנאים של ישראל. השניים: (א) הבקרה האלקטרונית לביצורים, (ב) חיל-הפרשים האווירי.

התוצאה של שילוב שני המכשירים האלה, בתנאים של ישראל: האפשרות להגן על ביצורים ארוכים מאד באמצעות כוח קטן מאד. שיטות אלה נבדקו בעשור האחרון בכמה מקומות בעולם, כמו בגבול אלג'יריה-תוניס בימי מלחמת הפל"ן. אולם הם הגיעו להתפתחות מהפכנית חדשה במלחמת-ויאט-נאם, שהפכה למעבדה של שיטות אלה. האמריקאים מנסים שם להגן, באמצעותם, על מיתקניהם העצומים, כגון שדות-התעופה הצבאיים ומוצבי-ענק אחרים.

"קו מג'דויד"

אלו תורגמו כל ההישגים והנסיונות, שנצברו עד כה, לתנאים המיוחדים של הגנת ישראל, יכולה להתקבל השיטה הבאה:

- לאורך הגבולות תימתח גדר רצופה כפולה.
- בין שתי הגדרות המקבילות יורע שדה-מוקשים רצוף.
- הגדרות תהיינה מחושמלות.
- הגדר כולה תהיה מחוברת לשיטת בקרה אלקטרונית אוטומטית.
- עתודה מרכזית של חיל-פרשים אווירי תהיה מוכנה לפעולת-נגד מיידית בכל מוקדה של פגיעה בגדר.

מה פירוש הדברים במציאות? קו הביצורים, שמוצע לקרוא לו בשם "קו מג'דויד", יהיה מחסום פסי מרתיע. חוליית-הבלה שתוצה לחדור לישראל, תצטרך לפגוע בגדר החיצונית, לעבור דרכה, לעבור את שדה-המוקשים, לעבור את הגדר-השניה. בגלל הקשיים הפיסיים, החשמל והמוקשים, תהיה זאת פעולה איטית, שתעכב את החוליה זמן ניכר. אך מבין שהחוליה, אם תהיה מאומנת כראוי, תוכל לעבור את הגדר ולחדור למדינה.

אולם ברגע שתיגע הפגיעה הראשונה בגדר החיצונית, תיכנס לפעולת לה שיטת האזעקה האלקטרונית. בחדרי-בקרה מרכזי, אי-שם בישראל,

של גדר-תיל. הגדר היתה העובדה המכרעת של המלחמה — אולם רק הודות למיליוני החיילים ששמרו עליה, ולנשקם היעיל (בעיקר המקלע הכבד).

משום כך לא עלה מעולם בריצונות הרעיון להגן בדרך זו על גבולות ישראל. כי הגבול היבשתי הוא ארוך מאד (כ-950 קילומטרים, מראשי הניקרה ועד עזה).

איש לא חלם על אפשרות להציב מאחורי גדר כוחות די גדולים כדי לשמור עליה. הדבר היה מחייב צבא סדיר של רבבות רבות, המרותק כולו להגנה סטאטית. מכיון שזה לא היה מציאותי, נשאר הגבול בלתי-מוגן. במקום שיטת ההגנה הסטאטית

מאת

אורי אבנרי

נתקבלה שיטת פעולת-התגמול, שהצריכה רק כוחות קטנים, שתיפעולם זול יחסית. לבעלי שיטה זו היה נידמה כי יש בה כדי להתיע פעולות טרור וחבלה.

פעולת סמוע הוכיחה כי פעולת-תגמול שוב אינה יעילה (אם בכלל היתה אייפעם יעילה). התנאים המדיניים הופכים פעולה כזאת, כיום, לאיזולת מדינית מסוכנת.

בקרה אלקטרונית וחיל-פרשים אווירי

אלוים בינתיים אירעו שני דברים המשנים לחלוטין את האפשרויות הגלומות בהגנה הסטאטית.

מאז ימי קדם, יש מישחק של נדנדה בין ההגנה וההתקפה. יש ושיטות ההתקפה מתקדמות ועולות זמנית על כל שיטות ההגנה (למשל, כאשר איפשרו הטנקים ומטוסי-הציללה את